

579: Malı Haram Olan Birinden Borç Almak

Ömer Faruk

22 Mar, 2022

<https://ilimvecihat.com>

SORU

Selamun aleykum ve rahmetullahi ve berakatuh hocam. Allah (*subhanehu teâlâ*) sizi ve yanınızda bulunan mücahid kardeşleri korusun. Hocam benim sorum şu; kayınvalidem bize ev almak istiyor. Ve bu evi alırken yakınlarından borç para alacak. Borç para alacağı bir kişinin elde ettiği paranın hepsi haram fakat bu kişiden sadece cüzi bir miktar alıp üstünü kendi tamamlayacak. Bu alınan evde kendisinin ve bizim oturmamız caiz midir?

CEVAP

Ve aleykumusselam ve rahmetullahi ve berakatuh. Amin.

بسم الله الرحمن الرحيم، الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على رسولنا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين

Bu meselede -Allah'ı A'lem- doğru olan fetva şöyledir:

Elde edilen haram malın hangi yolla, nasıl kazanılmış olduğuna göre hüküm değişir; şayet gasp edilmiş veya çalınmış mal gibi akitsiz bir şekilde, karşı tarafın rızası olmaksızın zulmen elde edilmiş bir mal ise, bu haram maldan borç almak, genel olarak bu maldan herhangi bir şekilde faydalanmak âlimlerin ittifakıyla caiz değildir.

Ancak eğer haram mal, faiz ya da kumar yoluyla veya haram bir işte çalışarak veya haram bir ticaretle yani karşı tarafın rızasıyla ama fasid bir akitle kazanılmışsa, racih olan görüşe göre bu türden haram mala sahip bir kimsenin malının tamamı böyle olsa bile onunla muameleye girmek; böyle birinden borç almak veya satın almak veya hediyesini ya da sadakasını kabul etmek, -İbn Mes'ûd'un (*radiyallahu anh*) dediği gibi- yemeğinden yemek/içmek caizdir. Malın haram oluşu/günah, bu mal sahibinden meşru bir yolla alan kimseye geçmez. Çünkü Nebi (*sallallahu aleyhi ve sellem*), Kur'an'ın haberiyle faiz almak ve haram mal yemek ile bilinen Yahudilerle çeşitli muamelelerde bulunmuş; onlardan satın almış, hediyelerini kabul etmiş, davetlerine icabet edip ikramlarından yemiştir.

Dolayısıyla kayınvalideniz bu kişiden borç alabilir ve bu evde oturmak caizdir.

Kimi âlimler ise malının çoğunluğu/geneli haramdan olan, başka bir ifadeyle malında haram baskın durumda olan kimseyle muameleye girmenin haram olduğunu söylemişlerdir. Kimi âlimler de demişler ki; kişinin malının tamamı haram ise bu kimseyle muameleye girmek haramdır, ama malının çoğu

haram ise o halde haram olmaz, lakin mekruhtur.

Ancak kişinin malı bu iki şekilden birine dahil değil de helal ve haramla karışıksa; malında helal de var, haram da varsa, bu kimseyle muameleye girmek caizdir, lakin mekruhtur (*kerahetle caizdir.*) Zira kendisiyle muameleye girilen malın haram maldan olma ihtimali bulunmaktadır. Helal mala nispetle haram malın az ya da çok bulunmasına göre kerahet şiddetlenir ya da hafifler, haram ne kadar çoksa o kadar da kerahet şiddetlenir.

Ama eğer belli bir şeyin haram yoldan elde edildiği bilirse, o haram şeyi borç olarak almak veya satın almak veya hediye olarak kabul etmek veyahut yemek caiz olmaz.

Dediğimiz gibi racih olan en başta naklettiğimiz fetvadır Allah'ı A'lem. Ama elbette ki evla/ihtiyat/takva olan mümkün olduğunca kaçınmaktır.

Ve'l-hamdu lillâhi Rabbi'l-âlemîn.